

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 15BIS, 19
EN 22 VAN HET DECREET VAN 16 JANUARI 2004 OP DE
BEGRAAFPLAATSEN EN DE LIJKBEZORGING**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting en situering

Ingevolge artikel 4 van de *wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing* werden artikel 77 en 81 van het Burgerlijk Wetboek (hierna BW te noemen) opgeheven. Dit heeft gevolgen voor het Vlaams decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

Door de opheffing van deze artikelen hebben de in deze artikelen opgenomen principes geen wettelijke basis meer. Het is wenselijk dat deze principes verder als richtlijn gelden met een voldoende wettelijke/decretale basis. Gelet op het feit dat de Gewesten bevoegd zijn om het administratieve aspect van zowel de toestemming tot teraardebestelling als de toestemming tot crematie te regelen is de decreetgever hiertoe gemachtigd. Dit gebeurt middels voorliggend wijzigend decreet.

2. Inhoud

a) Bevoegdheid Vlaams Gewest

De wetgeving betreffende de burgerlijke stand is een federale bevoegdheid en wordt geregeld in de nieuwe artikelen 6 tot en met 83 van het BW (wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing, Belgisch Staatsblad van 2 juli 2018).

De wetgeving over de begraafplaatsen en de lijkbezorging is in toepassing van artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen een gewestelijke materie en is, voor wat het Vlaamse Gewest betreft, uitgewerkt in het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging van 16 januari 2004 en in de bijbehorende uitvoeringsbesluiten. Binnen dit kader zijn de gewesten ook bevoegd voor de hiermee gepaard gaande administratie procedures, ook met impact op de burgerlijke stand.

Dit wordt ook zo gesteld door de Raad van State in zijn advies 38.135/VR op het voorstel van wet tot wijziging van artikel 77 van het BW, wat de repatriëring van de overledene betreft (Senaat, 3-508/2, 2004/2005), met name dat het de Gewesten zijn die bevoegd zijn om het administratieve aspect van zowel de toestemming tot teraardebestelling als de toestemming tot crematie te regelen, dit op basis van het hiervoor vermelde artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

b) Omschrijving van de regeling

Ingevolge artikel 4 van de *wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van*

alternatieve vormen van geschillenoplossing, werden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 77 van het BW dat bepaalde dat geen teraardebestelling geschiedt zonder een kosteloos afgegeven verlof van de ambtenaar van de burgerlijke stand, die dit echter niet mag afgeven dan nadat hij zich van het overlijden heeft vergewist aan de hand van een overlijdensattest, en eerst vierentwintig uren na het overlijden, behalve in de gevallen door politieverordeningen bepaald;

2° artikel 81 van het BW dat het volgende bepaalde: "Zijn er tekens of aanwijzingen van een gewelddadige dood of andere omstandigheden die zulks laten vermoeden, dan mag de teraardebestelling eerst geschieden nadat een officier van politie, bijgestaan door een doctor in de geneeskunde of de heelkunde, een proces-verbaal heeft opgemaakt van de staat van het lijk en van de daarop betrekking hebbende omstandigheden, alsook van de inlichtingen die hij heeft kunnen inwinnen omtrent de voornamen, de naam, de leeftijd, het beroep, de geboorteplaats en de woonplaats van de overledene."

Door de opheffing van deze artikelen van het BW hebben de in deze artikelen opgenomen principes met betrekking tot de toestemming tot begraving niet langer een wettelijke basis. Deze principes zijn de volgende:

- de kosteloosheid van de afgegeven toestemming;
- de toestemming tot begraving kan pas afgeleverd kan worden op basis van een overlijdensattest;
- de wachttermijn van 24 uur na het overlijden voor het afleveren van een toestemming tot begraving, behalve in de gevallen die door politieverordeningen zijn bepaald;
- als er tekenen of aanwijzingen zijn van een gewelddadige dood gebeurt de teraardebestelling slechts na opmaak van een proces-verbaal.

De artikelen 15bis, 19 en 22 van het decreet op de begraafplaatsen en lijkbezorging van 16 januari 2004 worden herschreven in die zin dat de voormelde principes, waarvan de verdere toepassing wenselijk is, worden opgenomen in dit decreet:

- Zo bepaalt artikel 15bis van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging (toestemming tot begraving) dat de toestemming kosteloos wordt verleend door de ambtenaar van de burgerlijke stand. Artikel 19, §1, van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging bepaalt echter niet dat de toestemming tot crematie kosteloos wordt verleend. Ingevolge het beginsel van de gelijkheid tussen begraving en crematie wordt deze laatste bepaling ook gewijzigd zodat de toestemming tot crematie ook kosteloos wordt verleend (zie artikel 3);
- Het is wenselijk dat expliciet wordt bepaald dat de toestemming tot begraving pas kan worden afgegeven op basis van een document en het meest geschikte document daartoe is een overlijdensattest. Dit wordt nu opgenomen in het vernieuwde artikel 15bis van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging (zie artikel 2);
- Een wachttermijn van 24 uur is reeds voorzien in de procedure voor de toestemming tot crematie (artikel 20, §3, van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging) maar nog niet in artikel 15bis van dit decreet. Artikel 15bis wordt aangepast in die zin;
- Het is eveneens wenselijk en vrij evident dat, als er tekenen of aanwijzingen zijn van een gewelddadige dood, de teraardebestelling slechts kan gebeuren na opmaak van een proces-verbaal. Artikel 15bis van het decreet

begraafplaatsen en lijkbezorging wordt in die zin aangepast. Artikel 21 van dit decreet bevat reeds een procedure bij de crematie als het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak;

- Daarnaast worden nog drie technische aanpassingen doorgevoerd, met name enerzijds in artikel 19 en 22 van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging waar de verwijzing naar het opgeheven artikel 77 en 81 van het BW wordt aangepast en anderzijds in artikel 15bis van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging waar de woorden "of zijn gemachtigde beambten", naar analogie met artikel 19 van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging, worden ingevoegd.

B. Advies van de Raad van State

XXXXX

C. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Artikel 77 en 81 van het BW, opgeheven bij de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing, worden opgenomen in artikel 15bis van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging en krijgen hiermee dus een decretale basis.

Daarnaast wordt er een technische rechtzetting doorgevoerd. Net zoals bepaald is in artikel 19, §1, eerste lid, van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging, wordt ook in dit artikel bepaald dat het de ambtenaar van de burgerlijke stand of zijn gemachtigde beambten is die een kosteloze toestemming verleent.

Artikel 3

Naar analogie met de kosteloosheid van de toestemming, vermeld in artikel 15bis van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging, wordt nu ook in artikel 19, §1, eerste lid, van dit decreet bepaald dat de toestemming tot crematie kosteloos is en wordt zo de gelijkheid tussen begraving en crematie behouden.

In artikel 19, §2, vierde lid, van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging wordt de verwijzing naar artikel 77 en 81 van het BW vervangen.

Artikel 4

In artikel 22 van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging wordt verwezen naar artikel 81 van het BW. Aangezien deze bepaling werd opgeheven, wordt deze verwijzing bijgevolg vervangen door artikel 15bis, §1, tweede lid, van het decreet begraafplaatsen en lijkbezorging.

Artikel 5

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van het decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke
Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS